

A természet közönye

Herman Levente munkáiról

[H]atalmas narancsszerű felhő emelkedett a láthatár fölé,
olyan lett tőle az ég, mint amilyenről a próféta beszél.

Bodor Ádám: Sehol

Herman Levente képei az idillesztétika inverzeként is értelmezhetők, itt a természet nem menedékhely többé, ahová az ember visszahúzódhat. Ezzel a témával foglalkozott a 2007-es *Tervek egy Új Paradicsomhoz* sorozat is, amelyben a címmel éles ellentétben hulladékok és szennyeződések jelennek meg a képeken az emberi társadalmak nyomaként. A 2020–21-es *Tájportrék* és *Magánélet* sorozatok ezt az apokaliptikus hangulatot viszik tovább és fejtik ki részleteiben.

A legfontosabb változás a természet szerepe; immár nem egyszerű elszenvedője az emberi rombolásnak, hanem inkább tanúja a civilizáció elenyészésének. Omladozó, elhagyott épületeket látunk; városokat és üdülőket, amint a teljesen néma és részvétlen tájban lassan az enyészeté lesznek. Ez azonban nem klasszikus rom-esztétika, mert az építmények nem egy hajdanvolt aranykorra emlékeztetnek, hanem az ipari társadalmak embertelen világára. Külön kiemeli ezt a gondolatot az *Egyszemélyes* című kép: egy valóban egyszemélyes, miniatűr épületet látunk, rajta parabolaantenna, a televízió (és így a használat, azaz az élet) jele. Az időjárás is idomult lassan ehhez a hangulathoz, hiszen a bukolikus napfény helyett mindenhol gomolygó ködöt látunk, a *Marosparton* a villám tisztító eső nélkül csap le.

Ebben a világban az emberi lét is megváltozott, a *Magánélet B* televíziója mellett az elfogadott függőségek (nikotin, koffein) jelennek meg, míg a vallásos jelképek szó szerint a kép szélére szorulnak. A kép párja a *Magánélet A*, ahol az ágy és az éjjeliszekrény első látásra nehezen érthető módon valami füves területen áll. A szemlélő csak lassan veszi észre, hogy nem a növényzet került be a szobába, hanem a bútorok kerültek az épület mellé, egy beszögellésbe, ahová a városokban a hajléktalanok szokták felhúzni időleges szállásukat.

Mindkét sorozaton átvonuló téma az atomrobbanás, amelyet a természet éppen olyan könnyen vesz körbe, mint a lassan málló épületeket. Az emberi pusztítás eme csimborasszója ebből a szempontból nem (vagy csak mennyiségében) különbözik az egyéb cselekedetektől.

Különleges azonban az *Atom terrárium*, ami azzal a gondolattal játszik el, hogy egy robbanást lehet üvegalitkában tartani és közszemlére tenni. A kép megkettőzi a tárgyát, és így saját magára, lapos felületére hívja fel a figyelmet. A festői probléma nem egyedi, a *Múzeum 1–2* című képen a síkkal párhuzamosan sodródó levelek jelennek meg, míg az *Azomuresen* a rózsák mértanilag pontos helyükkel és színükkel válnak el a műtrágyagyártól, szinte tüntetve világon túli létükkel.

Gárdonyi László

Herman Levente: Magánélet A

30

Herman Levente: Magánélet B

Herman Levente: Egyszemélyes

Herman Levente: Levitáció

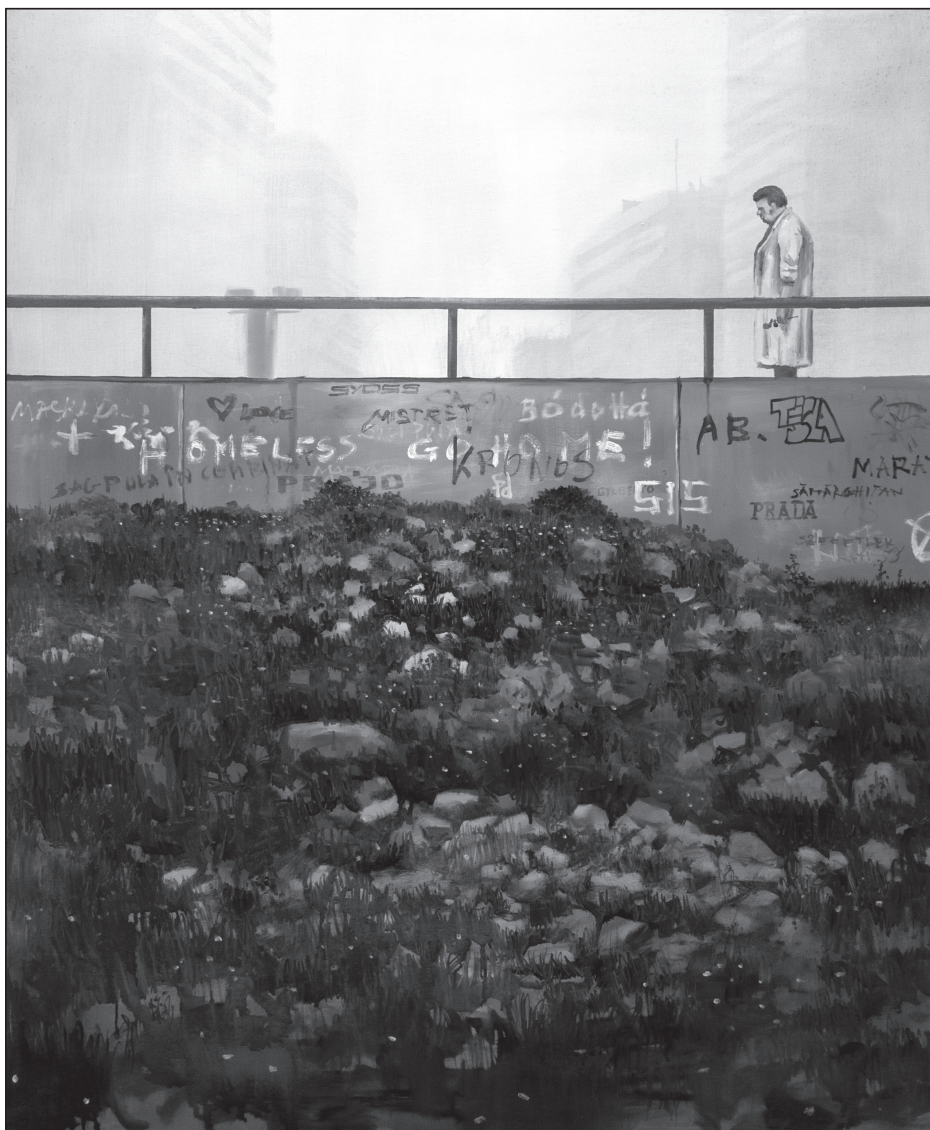
Herman Levente: Marospart

Herman Levente: Magánélet C

Herman Levente: Kísérlet – A konyha

Herman Levente: Szerelem

Herman Levente: Miatyánk